

Акценти

- През четвъртото тримесечие на 2010 г. растежът на БВП се ускори до 2.1% на годишна база (според експресните оценки на НСИ). Основната причина беше забавянето на спада на вътрешното търсене.
- Износът на стоки и услуги продължи да бъде двигател на икономическия растеж. Темпът на нарастване обаче се забави поради по-високата база от предходната година. Възстановяването на вноса набра скорост и се очаква тази тенденция да продължи и през 2011 г.
- Инфлацията през януари беше 0.6% спрямо декември, а отчетената стойност на годишна база беше 4.5%. Храните продължиха да бъдат основният проинфлационен фактор.
- През последното тримесечие на 2010 г. безработицата достигна най-високата си стойност от първото тримесечие на 2005 г. насам – 11.2%. Почти 150 000 души са загубили работата си през 2010 г. Състоянието на трудовия пазар остава основен риск за вътрешното търсене.
- Дефицитът на държавния бюджет възлезе на 477 млн. лв. през януари, като принос за него имат и значителните лихвени плащания (около 1/3 от дължимите за 2011 г.). Фискалният резерв намалю с 600 млн. лв. спрямо декември 2010 г.
- През януари 2011 г. кредитите за нефинансовите предприятия нараснаха с 98 млн. спрямо декември, а тези за домакинствата спаднаха с 63 млн. лв.
- През декември балансът на текущата сметка беше отрицателен (-240 млн. евро). За цялата 2010 г. текущата сметка отбеляза рекордно подобрене, като дефицитът й спадна до 0.8% от БВП (9.9% през 2009 г.). С основен принос за подобриенето бе спадът на търговския дефицит, нарастването на салдото на услугите и увеличените нетни входящи текущи трансфери.
- Брутният външен дълг (БВД) на страната спадна до 102.3% от БВП към декември 2010 г., при 107.9% година по-рано. През последните два месеца на годината тенденцията на чувствително намаляване на чуждестранните задължения от страна на банковия сектор бе преустановена.

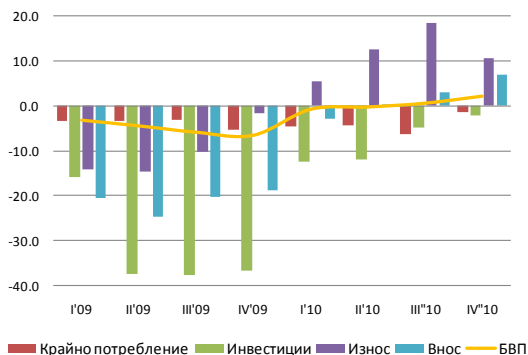
Анализатори:

Калоян Ганев, д-р ик.
Главен икономист
kaloyan.ganev@raiffeisen.bg

Христиана Видинова
Старши анализатор
hristiana.vidinova@raiffeisen.bg

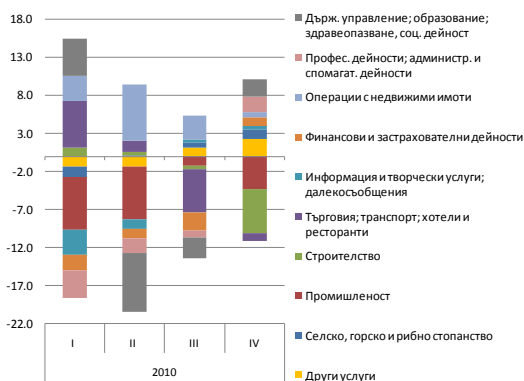
Растежът на БВП се ускори до 2.1% на годишна база през IV трим. поради забавяне на спада на вътрешното търсене

Фигура 1: БВП по компоненти на крайното използване (реален растеж на год. база, %)

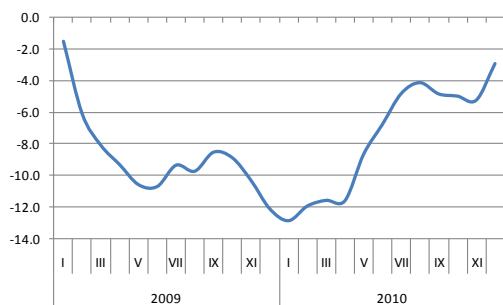
Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 2: Приноси по отрасли за изменението на разходите за ДМА (пр.п.)

Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 3: Оборот по съпоставими цени на търговията на дребно (растеж на год. база, %)

Източник: Евростат

През последното тримесечие на 2010 г. БВП нарасна с 2.1%¹ в реално изражение спрямо същия период на 2009 г. Растежът се ускори спрямо този, реализиран през предходното тримесечие (0.5%). Като цяло, данните изглеждат по-положителни от очакваните, а в основата на това е динамиката на публичните разходи в края на годината.

През цялата 2010 г. основен двигател за растежа на БВП бе външният сектор. Износът на стоки и услуги продължи да расте значително – 10.7% реален растеж на годишна база, въпреки че се забави спрямо предните две тримесечия. Последното бе основно вследствие на по-високата база от предходната година, когато изменението на обема на износа вече бе преминал на положителна територия. В обема износът на стоки и услуги се възстанови от рецесията и дори отбеляза нарастване спрямо нивата преди нея.

За периода октомври - декември реалното нарастване на вноса на стоки се ускори чувствително до 6.9% на годишна база, при растеж от едва 0.1% през първите девет месеца на 2010 г. Възстановяването на вноса започна с известно закъснение и слаба динамика спрямо износа, поради слабото вътрешно търсене. Съответно, в обема остана значително по-малък спрямо периода преди рецесията. През 2011 г. може да се очаква ускоряване на растежа му, което ще има ограничаващ ефект върху нарастването на БВП.

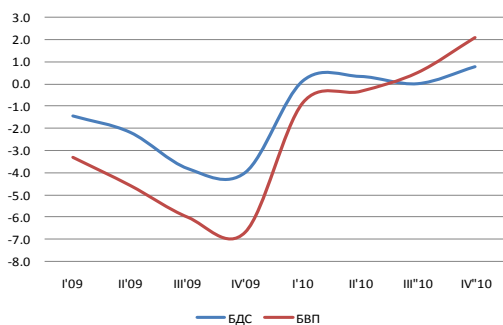
През четвърто тримесечие вътрешното търсене продължи да спада. Инвестициите се свиха реално с 2.1% на годишна база. Положителни са данните за брутно образование на основен капитал, което е нараснало с 4.7%. Следва обаче да се има предвид, че правителството направи големи по размер разходи през декември, в резултат на което публичните капиталови разходи номинално се удвоиха през четвърто тримесечие на 2010 г. спрямо същия период на 2009 г.

През IV тримесечие разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) нараснаха на годишна база в повечето отрасли, а с основен положителен принос за изменението на показателя бяха държавното управление; образование; здравеопазване, соц. дейност, финансови и застрахователни услуги. Разходите за ДМА продължиха да спадат в промишлеността, строителството и търговията.

През последните три месеца на 2010 г. крайното потребление също продължи да се свива, но бе отчетено забавяне на реалния спад до 1.3% (при 6.4% през III трим.)

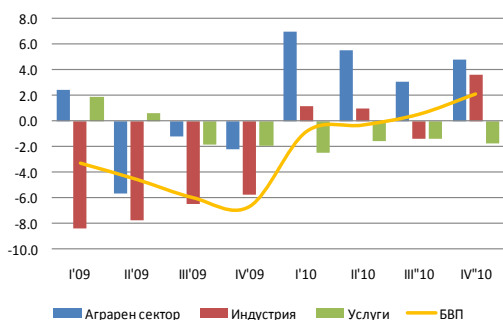
¹ Анализът е въз основа на сезонно изгладени данни от експресната оценка на НСИ за БВП по постоянни цени на 2000 г.

Фигура 4: БВП и БДС (реален растеж на год. база, %)

Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 5: Добавена стойност по отрасли (реален растеж на годишна база, %)

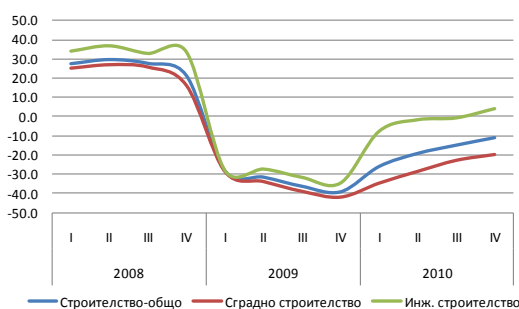
Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 6: Промислено производство (растеж на годишна база, %)

Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 7: Строителна продукция (растеж на годишна база, %)

Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Силното отслабване на негативната динамика надхвърли първоначалните очаквания, като се има предвид свиването в реално изражение на търговията на дребно в страната през последното тримесечие на 2010 г. (4.4%). Високата безработица продължава да оказва негативен натиск за динамиката на потреблението на домакинствата. Подобрението на крайното потребление доведе и до по-голям растеж на БВП от очаквания. Това развитие също бе в резултат на растежа на публичните разходи в края на годината - според експресните оценки на НСИ колективното потребление е нараснало с 11.3% на годишна база през IV трим., с което е ограничен спадът на крайното потребление.

От страна на предлагането, през IV тримесечие на 2010 г. аграрният сектор и индустрията допринесоха положително за икономическия растеж в страната, докато услугите продължиха да се свиват. Брутната добавена стойност нарасна реално с 0.8% на годишна база. През IV тримесечие корективите (данъци минус субсидии върху продуктите) отбелязаха реален растеж на годишна база за първи път от края на 2008 г.

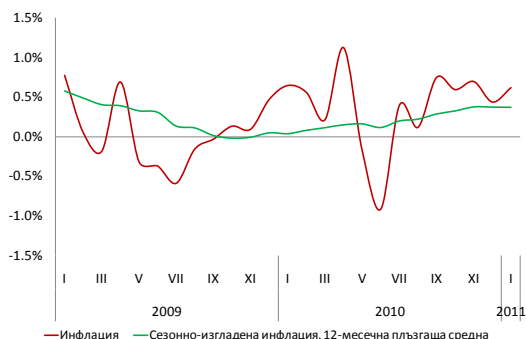
През цялата 2010 г. селското стопанство се развиваше динамично и бе с основен принос за положителното изменение на добавената стойност в икономиката. Износът на суровини за производство на храни допринесе съществено за подобряване на външнотърговския баланс на страната. На вътрешния пазар, обемът на търговията на едро със селскостопански суровини и живи животни започна да расте в реално изражение от средата на 2010 г. и за периода юни-ноември нарасна с 36.2%, което повлия благоприятно на вътрешната търговия. През IV трим. на 2010 г. селското стопанство бе секторът с най-голям растеж на добавената стойност - 4.8% в реално изражение на годишна база.

През последните три месеца на 2010 г. индустрията ускори темпа си на реален растеж до 3.6%. Това вероятно основно се дължи на промишлеността, чието производство се увеличи с 5% през IV трим. на 2010 г., а темпът на растеж слабо се ускори спрямо този от предходното тримесечие (4.5%). Строителната продукция се свиваше през цялата 2010 г., като през четвърто тримесечие отбеляза спад от 11%. Към края на годината неблагоприятната динамика се забави, с което отслабна и негативния натиск по отношение на възстановяването на индустриалния сектор.

Услугите бяха единствения сектор, чиято добавена стойност продължи да намалява и през IV тримесечие на 2010 г. Те отбелязаха реален спад от 1.8%, което бе близко до средното намаление за предходните девет месеца. Побавното възстановяване на услугите произтича от силната им зависимост от вътрешното търсене, което също продължи да се свива.

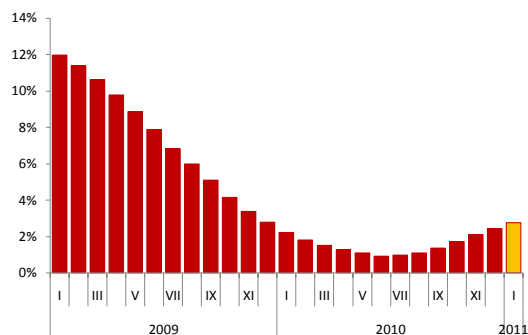
Храните продължават да са с основен принос за инфлацията Очакват се допълнителни повишения в цените

Фигура 8: Инфлация спрямо предходния месец (%)

Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 9: Средногодишна инфлация (%)

Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 10: Приноси към инфлацията от началото на годината (пр.п.)

Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

През януари 2011 г. инфлацията, измерена чрез националния индекс на потребителските цени, е 0.6% спрямо декември 2010 г. Най-голямо е увеличението на цените при хранителните продукти и безалкохолните напитки, както и на транспорта – с по 1.4%. От храните най-силно изразено е поскъпването при зеленчуците – 6.1%, следвани от плодовете – 2.4% и животинските и растителните масла и мазнини – 2.1%. Не се състоя очакваното съществено поскъпване на хляба и зърнените храни с 15% - увеличението е само с 0.6%. На това основно се дължи и разликата с прогнозираната от нас преди месец инфлация от 0.9% на месечна база.

Здравеопазването е поскъпнало за месец с 1%, предимно поради поскъпването на лекарските услуги с малко над 11%, а с по 0.2% са се увеличили цените на алкохолните напитки и тютюневите изделия, на свободното време, развлечения и културния отход, на образованието и на ресторантите и хотелите. Спад има в цените на дрехите и обувките, съответно с 0.8 и 1.7%. Очаквано, топлофикационните услуги регистрираха дефлация в размер на 4.9%, в резултат на взетото в края на миналата година решение от страна на регулатора.

С най-голям принос към инфлацията за януари е групата на хранителните стоки – около 0.5 пр. п. Приносът на нехранителните стоки е около 0.1 пр. п., а тези на общественото хранене и услугите са почти равни на нула.²

Средногодишната инфлация за периода февруари 2010 – януари 2011 г. е 2.8%, точно колкото беше и нашата прогноза.

По хармонизирания индекс на потребителските цени инфлацията за януари е 0.5% на месечна база. Спрямо януари 2010 г. тя е 4.3%, а средногодишната инфлация е 3.2%.

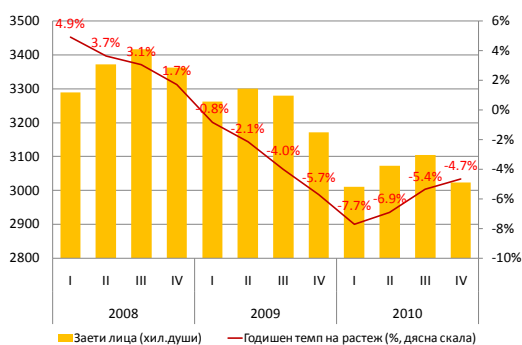
По националния индекс очакванията ни за инфлацията за февруари 2011 г. са за 1.1% спрямо януари 2011 г., 5.1% спрямо февруари 2010 г. и 3.1% средногодишна стойност за последните дванадесет месеца. Прогнозата се базира и на предположение за поскъпване на водата след решението на ДКЕВР, както и на отложен от януари ефект от поскъпването на хляба и зърнените храни.

² Теглата в потребителската кошница са все още предварителни, поради което изчислените приноси също са неокончателни.

Неочаквано висок ръст на безработицата

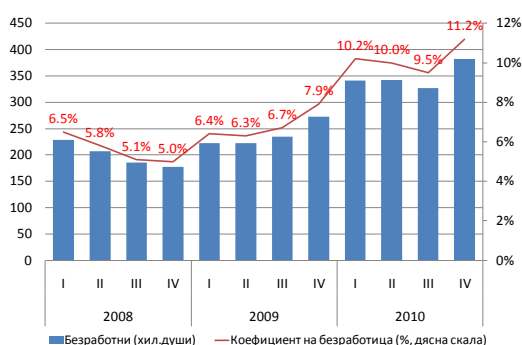
Състоянието на трудовите пазари не благоприятства възстановяването на вътрешното търсене

Фигура 11: Заети лица (хил. души и годишен темп на растеж, %)

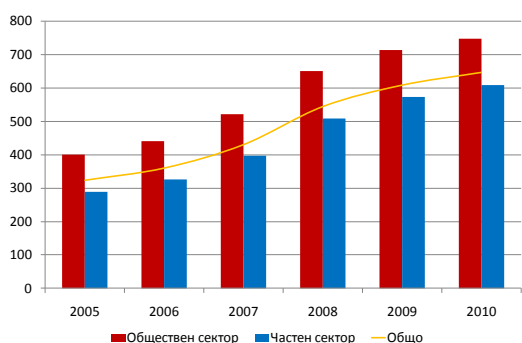
Източник: НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 12: Безработица (хил. души) и коефициент на безработица (%)

Източник: НСИ

Фигура 13: Средномесечна работна заплата (лв.)

Източник: НСИ

Според последните данни от Наблюдението на работната сила на НСИ, през четвъртото тримесечие на 2010 г. броят на заетите лица³ е намалял с около 81 хил. души спрямо третото тримесечие. При мъжете спадът в заетостта е значително по-голям – около 58 хил. души, при около 23 хил. души при жените. По възрастови групи най-голям е спадът в групата 45-54 г. – 46 хил. души, следвана от групата 15-24 г. – около 30 хил. души. Нарастване на заетостта има в групата 35-44 г. – с около 10 хил. души и в групата на най-възрастните – с 2500 души. Като цяло спадът в заетостта е по-голям от очаквания и не кореспондира с все по-често налагащото се мнение за трайно излизане от кризата. Поне що се касае до пазара на труда, ситуацията е влошена спрямо 2009 г. На годишна база спадът в заетостта е със 148 хил. души (4.7%).

Броят на безработните лица през четвъртото тримесечие е 383 хил. души. Спрямо третото тримесечие той се е увеличил с 56 хил. души. Увеличението при мъжете е с 32 хил. души, а при жените – с 24 хил. души. По възрастови групи, най-голямо е увеличението при групите 25-34 г и 35-44 г. – с по около 19 хил. души. Коефициентът на безработица достига 11.2%, при 9.5% три месеца по-рано. Това е и най-високата стойност на показателя от първото тримесечие на 2005 г. насам.

Лицата в трудоспособна възраст, но извън работната сила, са се увеличили с около 25 хил. души. Това са лица, които са загубили статута си на заети, но не са попаднали в групата на безработните. Най-вероятно това са обезкуражени лица, които не виждат перспективи за намиране на работа. Друго възможно обяснение е тези лица да са отпаднали от официалната заетост, но да са преминали на работа в „сивия“ сектор.

През 2010 г. средната месечна работна заплата в страната нарасна с около 38 лв. (6.3%) и достигна 647 лв. В частния сектор работната заплата достигна равнище от 609 лв., докато тази в обществения се увеличи до 749 лв. Увеличението на средните заплати се дължи преди всичко на спада в заетостта.⁴ По-съществено увеличение на средното възнаграждение извън това, произтичащо от спада на заетостта, има единствено в отраслите „Добивна промишленост“ и „Образование“.

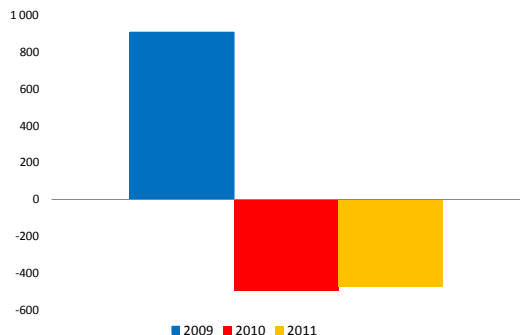
³ На 15 и повече навършени години.

⁴ Обикновено работодателите освобождават предимно служители с по-ниска квалификация и по-ниско заплащане.

Повторение на дефицита от януари 2010 г.

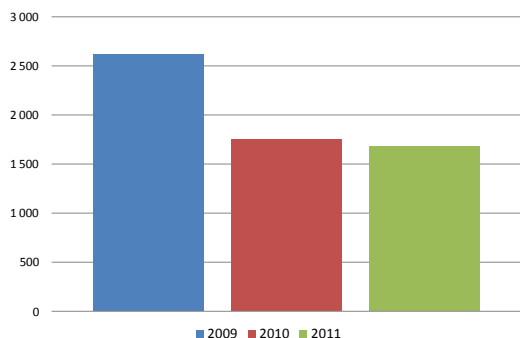
Фискалният резерв е 5.4 млрд. лв.

Фигура 14: Касово салдо на консолидирания бюджет през януари (млн. лв.)

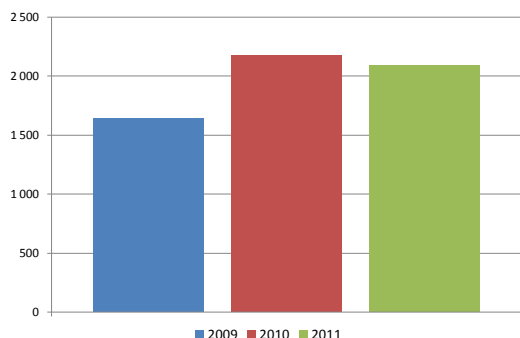
Източник: Министерство на финансите

Фигура 15: Приходи за месец януари (млн. лв.)

Източник: Министерство на финансите

Фигура 16: Разходи за месец януари (млн. лв.)

Източник: Министерство на финансите

През януари 2011 г. консолидираният държавен бюджет завърши с касов дефицит в размер на 477 млн. лв. От него 395 млн. лв. е дефицит по националния бюджет, а 83 млн. лв. е дефицит по европейските средства. Стойността на дефицита за януари 2011 г. е сравнима с тази от януари 2010 г., като е налице малко подобрене в размер на 22 млн. лв.

Приходите и помощите възлизат на 1.68 млрд. лв., при 1.75 млрд. лв. година по-рано (намаление със 74 млн. лв. или 4.2%). Данъчните приходи са 1.4 млрд. лв., като спрямо януари 2010 г. са намалели със 120 млн. лв. (7.7%). За последните 12 месеца неданъчните приходи са се увеличили с 46 млн. лв. (22.8%) и достигат 246 млн. лв. Помощите са отново отрицателни на нивото от миналия януари: -10 млн. лв. Номиналният спад на приходите, съчетан с фактори като отчетените темпове на инфлация на потребителските цени, значително повишените цени на петрола, повишените осигурителни прагове и осигурителни вноски и пр. са индикатор за продължаващ спад в събираемостта.

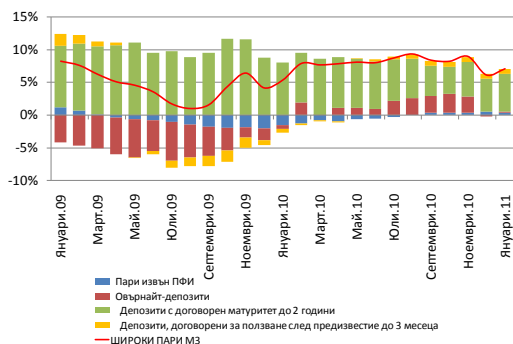
Разходите на консолидирания бюджет през януари 2011 г. възлизат на 2.1 млрд. лв., като спрямо януари 2010 г. са намалели със 78 млн. лв. (3.6%). Заплатите и възнагражденията на персонала са намалели с 30 млн. лв. (9.3%) и достигат 292 млн. лв. Социалните и здравноосигурителните вноски, както и текущата издръжка остават на нивото от януари 2010 г., като възлизат съответно на 76 и 296 млн. лв. Съществено увеличение има на разходите за лихви – с 18 млн. лв. (с 8.4%), като цялата изплатена сума през месеца е 234 млн. лв. (186 млн. лв. по външни и 48 млн. лв. по вътрешни заеми). Следва да се отбележи обаче, че извършените лихвени плащания представляват около 1/3 от всички лихвени плащания, предвидени за 2011 г. Социалните разходи са нараснали със 77 млн. лв. (8.2%) и достигат 1 млрд. лв. Същевременно субсидиите и капиталовите разходи са намалени съответно с 51 млн. лв. (46.1%) до 60 млн. лв. и с 98 млн. лв. (45.3%) до 118 млн. лв. Намалението на последните две категории разходи се очаква да има негативен ефект върху икономическия растеж. През първия месец на 2011 г. правителството е изплатило 60 млн. лв. вноска към бюджета на ЕС. Спрямо декември 2010 г. разходите са намалели с 1.3 млрд. лв., но следва да се има предвид, че през декември беше налице съществено увеличение на разходите.

Към 31 януари 2011 г. размерът на фискалния резерв на правителството е 5.4 млрд. лв. Спрямо края на декември 2010 г. той е намалял с 600 млн. лв., в резултат на реализирания бюджетен дефицит, както и поради отрицателната нетна емисия на ДСК през месеца в размер на 182 млн. лв.

Срочните депозити стоят зад растежа на МЗ

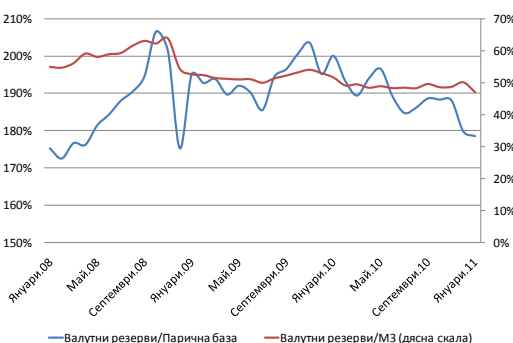
Бавният темп на кредитния растеж без промяна

Фигура 17: Приноси на компонентите на МЗ към неговия растеж (пр.п.)

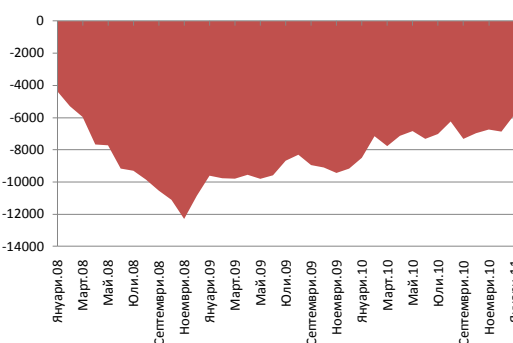
Източник: БНБ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 18: Покритие на паричната база и МЗ с валутни резерви (%)

Източник: БНБ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 19: Нетни чуждестранни активи на банките (млн. лв.)

Източник: БНБ

През януари 2011 г. темпът на нарастване на паричното предлагане (МЗ) се ускори до 7.1% на годишна база (при 6.2% през декември 2010 г.). Овърнайт депозитите се върнаха към растеж (0.5% през януари), след като през декември бяха спаднали с 0.9% на годишна база. В чуждестранна валута тези депозити продължиха да спадат (с 10.4%), докато в лева нарастването им е с 5.8% спрямо януари 2010 г. Известно ускорение е налице и в темпа на растеж на депозитите с договорен матуритет до две години и депозитите за ползване с предизвестие до три месеца, които за последния отчетен месец са нараснали на годишна база съответно с 10.6 и 9.6%.

С най-голям принос за нарастване на паричното предлагане са депозитите с договорен матуритет до две години – 5.7 пр. п. Следват депозитите с предизвестие за ползване до три месеца с 0.8 пр. п., парите извън банките с 0.4 пр. п. и овърнайт депозитите с 0.1 пр. п.

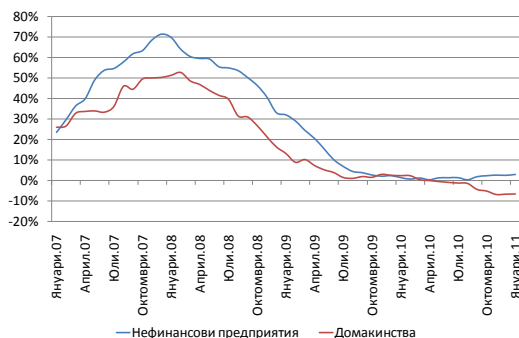
Спрямо декември 2010 г. МЗ е нараснал със 197 млн. лв. (0.4%). Парите извън банките са намалели с 413 млн. лв. (5.6%), а овърнайт депозитите са се увеличили със 71 млн. лв. (0.7%). След големия спад на овърнайт депозитите през декември, свързан с традиционното предпразнично харчене, динамиката им през януари представлява връщане към нормалното поведение, наблюдавано през останалата част на годината. Депозитите с договорен матуритет до две години са нараснали с 538 млн. лв., а депозитите за ползване с предизвестие до 3 месеца – само с 2 млн. лв.

Към 31 януари 2011 г. валутните резерви на страната възлизат на 12.2 млрд. евро. Те покриват около 179% от паричната база (при изискване за минимум 100% покритие) и 47% от МЗ. Намалението на резервите спрямо декември е в размер на 753 млн. евро и се дължи предимно на депозита на правителството, който намалява с 299 млн. евро и на намалението на банкнотите и монетите в обращение с 260 млн. евро.

Според аналитичната отчетност на банките техните нетни чуждестранни активи са се подобрили с около 2.7 млрд. лв. за последните 12 месеца. Подобренето се дължи на увеличението на чуждестранните активи с 900 млн. лв. и намалението на чуждестранните пасиви с 1.8 млрд. лв.

Само за месец януари нетните чуждестранни активи са се подобрили с около 1 млрд. лв. спрямо декември. Чуждестранните активи са нараснали с 643 млн. лв., като увеличението се дължи на нарастването на депозитите в чуждестранна валута на българските банки, държани извън

Фигура 20: Кредит за нефинансови предприятия и домакинства и НТООД⁵ (годишен темп на изменение, %)

Източник: БНБ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 21: Депозити на нефинансови предприятия, домакинства и НТООД⁵ (годишен темп на изменение, %)

Източник: БНБ, Райфайзен РИСЪРЧ

страната, с 811 млн. лв. (разликата между изменението на активите и това на депозитите в чуждестранна валута се дължи на спадовете в останалите пера от чуждестранните активи на банките). Чуждестранните пасиви същевременно са намалели с 390 млн. лв., поради намалението на депозитите на нерезиденти в чуждестранна валута с 442 млн. лв.

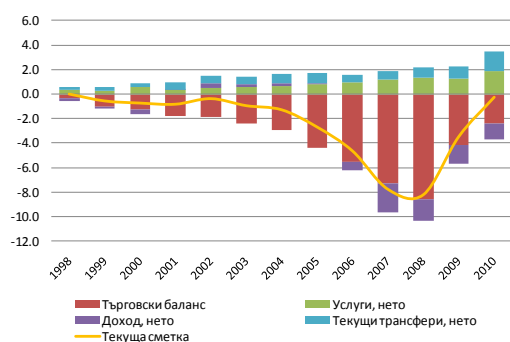
През януари 2011 г. кредитите за нефинансовите предприятия са нараснали на месечна база с 98 млн. лв. (темпът на нарастване е 0.3%, същият като през декември). Кредитите за домакинствата са намалели с 63 млн. лв. (0.3%, при 0.2% спад през декември).

За същия месец депозитите на нефинансовите предприятия са нараснали с 317 млн. лв., а тези на домакинствата – със 174 млн. лв. Нарастването на последните е по-малко от това, наблюдавано през януари 2010 г. (303 млн. лв.). Част от обясненията за това са нарасналите номинални разходи поради по-високата инфлация и спадналите доходи. Друго обяснение е спадщото ниво на номиналните лихвени проценти по депозитите, което приближава реалната доходност към нулата и кара спестителите да се ориентират към алтернативни форми на спестяване. За момента все още не може да се твърди, че има промяна в потребителското поведение, т.е. хипотезата за пренасочване на по-голяма част от доходите към потребление е малко вероятна.

⁵ Не са включени депозитите, които са извън паричните агрегати – депозити с договорен матуритет над 2 г. и депозити за ползване с предизвестие над 3 месеца.

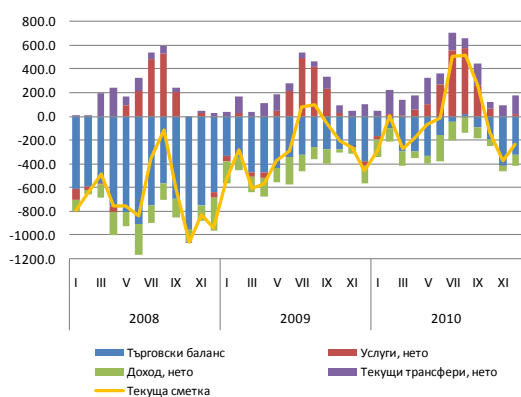
Дефицитът по текущата сметка се стопи до 0.8% през 2010 г. финансовата сметка остана с отрицателно салдо

Фигура 22: Текуща сметка (млрд. евро)

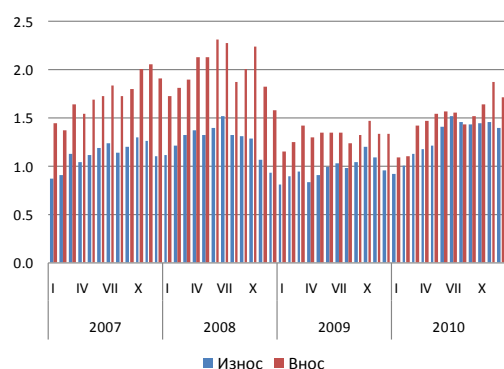
Източник: БНБ

Фигура 23: Текуща сметка по месеци (млн. евро)

Източник: БНБ

Фигура 24: Износ и внос на стоки (млрд. евро)

Източник: БНБ

Типично за декември, текущата сметка на страната беше с отрицателен баланс. Въпреки това, дефицитът (близо 240 млн. евро) отбеляза намаление на месечна база, а също и почти 50% спад на годишна база. За цялата година възлезе на едва 0.8% от БВП, при близо 10% през 2009 г.

Търговският дефицит, който за България е в основата на дефицита по текущата сметка, се сви с 42.5% през 2010 г. В номинално изражение той възлезе на 2.4 млрд. евро и така спадна значително спрямо 2009 г. и нивата отпреди кризата. Това се дължеше на благоприятната динамика на износа на стоки, който нарасна с 33%, и на сравнително по-бавния темп на възстановяване от 13.1% на вноса на стоки, който се ускори едва през последните два месеца на 2010 г.

Разликата в динамиката на износа и вноса бе в резултат на възстановяването на външната конюнктура и същевременно свиващото се вътрешно търсене. С най-голям принос за благоприятното развитие на износа бяха цветните метали, петролните продукти и суровините за производство на храни. Стойността на износа на тези групи стоки бе положително повлияна от нарастването на цените им на международните пазари.

През декември 2010 г. растежът на износа на стоки се ускори до 45% на годишна база. В номинално изражение той достигна 1.4 млрд. евро, при около 1 млрд. евро през същия месец на 2009 г. и 2008 г. Вносът на стоки също нарасна (с 28.3% на годишна база) и така слабо надхвърли стойността за същия месец на 2008 г. Като резултат, през декември търговският дефицит се сви с 14% в сравнение с последния месец на 2009 г.

Салдото по сметката на услугите възлезе на 1.9 млрд. евро за цялата 2010 г. и се подобри с 46% спрямо 2009 г. Това основно се дължеше на спад на вноса на услуги и по-специално на намаляване на пътуванията на българи в чужбина, както и на спад на разходите за други услуги (с изкл. на транспорт). През декември, типично за този месец на годината, салдото на услугите остана незначително (15.4 млн. евро).

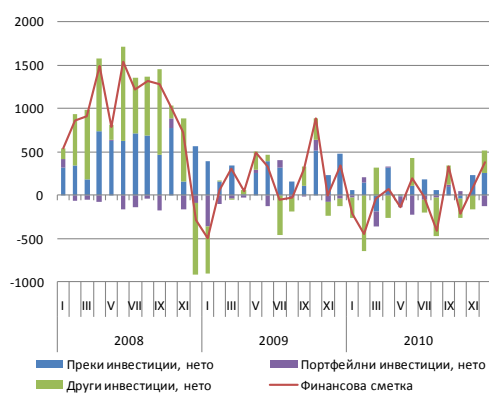
През 2010 г. бяха изплатени нетно 1.3 млрд. евро на нерезиденти по доходната сметка. В резултат на интензивното привличане на преки чуждестранни инвестиции по време на икономическия бум в страната и натрупването на външен дълг, постепенно започна и изплащане на доход към чуждестранните инвеститори. През 2010 г. беше изплатен доход по ПЧИ от 1.4 млрд. евро (11.1% по-малко в сравнение с 2009 г.), както и доход от портфейлни и други инвестиции в размер на 485 млн. евро.

Фигура 25: Финансова сметка (млрд. евро)

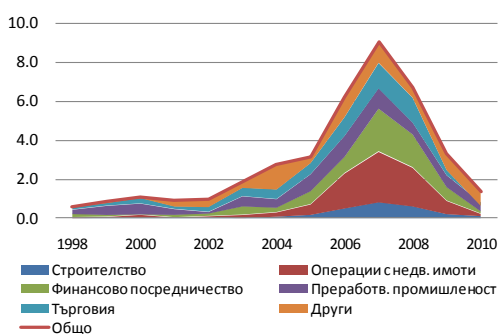
Източник: БНБ

Фигура 26: Финансова сметка по месеци (млн. евро)

Източник: БНБ

Фигура 27: Преки чуждестранни инвестиции в България (млрд. евро)

Източник: БНБ

Този изходящ поток отчасти беше компенсиран от доход на наети българи в чужбина – 290.2 млн. евро (с 31.8% по-малко в сравнение с 2009 г.) и доход от инвестиции, основно портфейлни, в размер на 331.1 млн. евро. През декември нетният изходящ поток по доходната сметка бе с 35.5% по-малък на годишна база.

За цялата 2010 г. балансът на текущите трансфери нарасна с около 67% спрямо 2009 г. и достигна 1.5 млрд. евро, с което допринесе положително за стопяването на дефицита по текущата сметка. Входящият трансфер възлезе на 2.1 млрд. евро, а около 60% от него беше насочен към сектор държавно управление. Текущите трансфери, получени от ЕС достигнаха 713.6 млн. евро, или 68% повече спрямо година по-рано. Средствата, насочени към частния сектор, останаха сравнително непроменени спрямо 2009 г. Изходящите текущи трансфери намаляха с около 5% през 2010 г., като почувствително бяха ограничени тези от страна на частния сектор – 35.6%.

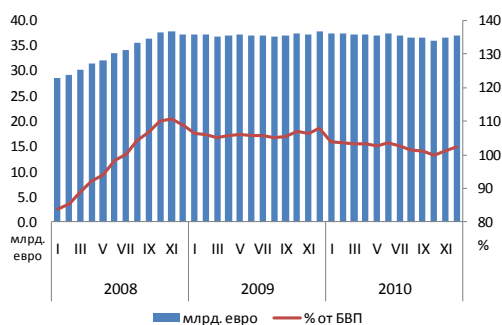
През декември салдото на текущите трансфери се подобри с 65.3% на годишна база, основно поради входящия поток към публичния сектор в размер на 132 млн. евро (77% растеж спрямо декември 2009 г.).

За цялата 2010 г. салдото на капиталовата сметка бе в размер на 259.5 млн. евро, или 45.6% по-малко спрямо 2009 г. През декември нетно по капиталовата сметка бяха отчетени 83.4 млн. евро, което се дължеше изцяло на входящ капиталов поток по линия на ЕС към сектор държавно управление.

През декември по финансовата сметка бе отчетен положителен приток в размер на 386.6 млн. евро. Той се дължеше на нетни преки чуждестранни инвестиции в размер на 255.7 млн. евро (46.1 % по-малко на годишна база) и положителният нетен финансов приток по други инвестиции. Балансът на други инвестиции бе на стойност 262.3 млн. евро, който основно се дължеше на увеличаване на заемите на резидентите на страната – 119 млн. евро от страна на банките, 74 млн. евро – сектор държавно управление и 67.1 млн. евро – други сектори.

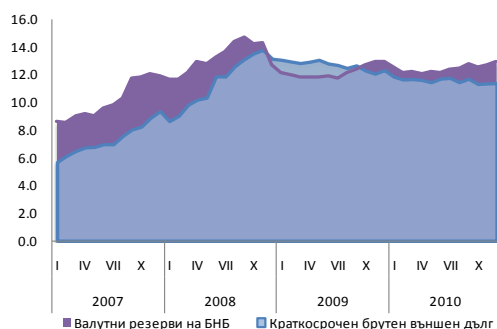
Въпреки това, за цялата 2010 г. салдото на финансовата сметка остана отрицателно на стойност 403 млн. евро, при над 2 млрд. евро излишък през 2009 г. Това от части се дължеше на значителното намаляване на нетните преки чуждестранни инвестиции в страната, което бе свързано със слабото и все още несигурно възстановяване на икономиката. Техният размер за 2010 г. бе 1.2 млрд. евро, при близо 3.4 млрд. евро година по-рано и над 6 млрд. през 2008 г.

Фигура 28: Брутен външен дълг (млрд. евро, % от БВП)

Източник: БНБ, НСИ, Райфайзен РИСЪРЧ

Фигура 29: Валутни резерви на БНБ спрямо краткосрочен БВД (млрд. евро)

Източник: БНБ

В преобладаващата част от отраслите се наблюдаваше спад в притока на ПЧИ, а най-значително бе намалението в отраслите, които по време на експанзията привлякоха най-голям размер инвестиции (операции с недвижими имоти, търговия, финансово посредничество).

За влошаването на финансовата сметка принос имаха и нетните изходящите потоци по линия на другите инвестиции (996 млн. евро). През 2010 г. банките върнаха зами към нерезиденти за 918 млн. евро, основно поради наличието на свободни финансови ресурси в условията на слаба кредитна активност. Валута и депозити на нерезиденти на стойност 642.1 млн. евро бяха изтеглени от българската банкова система, но същевременно бяха върнати валута и депозити от чужбина за 670 млн. евро, т.ч. нетният поток по тази статия бе минимален.

През 2010 г. нетните портфейлни инвестиции в страната останаха в сравнително непроменен размер (-591.7 млн. евро) спрямо 2009 г. (-570.5 млн. евро).

През декември платежният баланс бе положителен, в размер на 278.9 млн. евро. Въпреки това, за цялата година салдото остана отрицателно (383.8 млн. евро), което доведе до намаление на валутните резерви на БНБ.

През декември брутния външен дълг на България възлезе на 36.9 млрд. евро., а на месечна база нарасна с около 400 млн. евро. За цялата 2010 г. размерът му се сви с близо 900 млн. евро, а като дял от БВП той спадна от 107.9% през декември 2009 г. до 102.3% през декември 2010 г.

Покритието на краткосрочни задължения с валутни резерви на БНБ се подобри до 113.7%, при 104.6% в края на преходната година.

Вътрешнофирмените заеми нараснаха с 466 млн. евро през декември на годишна база, като останаха с най-голям дял в структурата на брутния външен дълг (БВД) – 40.5%.

След като през първите десет месеца на 2010 г. банките намалиха външния си дълг с близо 1.7 млрд евро, през ноември и декември тази тенденция приключи и банките поеха дългосрочни заеми, макар и в сравнително малки размери – съответно 61.1 млн. евро и 86.1 млн. евро. Като резултат, банковият БВД намаля с 1.5 млрд. евро за цялата 2010 г.

През декември се увеличи дългът на сектор държавно управление в размер на 76.5 млн. евро, поради получен инвестиционен заем и кредит от ЕИБ. Спрямо декември 2009 г. дългът на този сектор нарасна слабо - с 37 млн. евро., а размерът на публичният и публично гарантиран външен дълг остана нисък и сравнително непроменен като дял от БВП – 11.9%

Настоящият документ не представлява предложение или покана за записване или покупка на финансови инструменти, и нито настоящият документ, нито нещо от тук приложеното е основание за сключване на договор или обвързване с какъвто и да е било друг ангажимент. Този документ е изпратен на Ваше внимание само и единствено с информационна цел и не може да бъде възпроизвеждан или препращан на трети лица. Всяко решение за инвестиция във финансови инструменти на съответно дружество трябва да бъде взето на базата предложение изпратено до няколко лица или проспект, одобрени от това дружество, а не на основание този документ. Raiffeisen Bank International AG (RBI) може да е извършила сделка за собствена сметка във всякакъв вид инвестиции, споменати в този документ или свързани с тях инвестиции и/или може да има открита позиция или да притежава такива инвестиции, в резултат от сделка. RBI може да е действала или да действа като водещ мениджър или като комениджър при публичното предлагане на всякакви ценни книжа, споменати в този доклад или свързани с тях книжа. Настоящата информация се базира на източници, включително годишно отчети и други материали, които може да са били поставени на разположение от лицето субект на този доклад. RBI счита предоставената информация за надеждна, но липсват изявления от страна на лицето във връзка с нейната точност, прецизност и пълнота. Освен ако друго не е споменато, всякакви мнения (включително изявления и прогнози) са само и единствено такива на RBI и са предмет на промяна без уведомяване. Инвеститорите в развиващите се пазари е необходимо да са наясно, че рискът свързан с приключването на сделките и съхранението на финансови инструменти може да бъде по-висок отколкото този на пазарите, с отдавна изградена инфраструктура и че ликвидността на борсата може да бъде повлияна от маркетмейкърите, които поради тази причина могат да въздействат върху сигурността на всяка инвестиция, направена в резултат на информация съдържаща се в този документ. Специални разпоредби за Република Австрия: Този документ не представлява нито публично предлагане, нито проспект по смисъла на Kapitalmarktgesetz ("KMG") или Borsegesetz. Освен това, целта на този документ не е препоръка за покупка или продажба на ценни книжа или инвестиции по смисъла на Wertpapieraufsichtsgesetz. Този документ не замества необходимостта от консултация, при покупката или продажбата на ценни книжа или инвестиции. За всякаква информация свързана с покупка или продажба на ценни книжа или други инвестиции, моля обърнете се към Райфайзенбанк. За особеностите на специалното законодателство на Великобритания, Северна Ирландия и Джърси /Островите на Ламанша/: RBI. Тази публикация е одобрена или изготвена от Raiffeisen Bank International AG с цел на популяризиране нейния инвестиционен бизнес. RBI London Branch е одобрен от австрийския пазарен регулатор (FSA) и е предмет на ограничена регулация от страна на британския финансов надзор (FSA). Подробна информация, свързана със степента на регулация упражнявана върху RBI London Branch от страна на FSA може да ви бъде предоставена при поискване. Тази публикация не е предназначена за инвеститори, които са физически лица по смисъла на разпоредбите на британския финансов надзор /FSA/ и следователно не трябва да им бъде предоставяна. Нито информацията, нито мненията изразени тук не представляват и не могат да бъдат считани за предложение или покана за отправяне на предложение за покупка /или продажба/ на всякакъв вид инвестиции. RBI може да е извършила сделка за собствена сметка по смисъла на разпоредбите на британския финансов надзор (FSA) във всякакъв вид инвестиции, споменати в този документ или свързани с тях инвестиции и или може да има открита позиция или да притежава такива инвестиции, в резултат от сделката. RBI може да е действала или да действа като водещ мениджър или като комениджър при публичното предлагане на всякакви ценни книжа, споменати в този доклад или свързани с тях книжа. Маркетинговия офис на RBI на остров Джърси не е под надзора на Комисията за финансови услуги на Джърси, тъй като не извършва никакви финансови услуги на територията на остров Джърси по смисъла на Заковете за финансови услуги от 1998г. /FSJL/. Специални регулации за САЩ и Канада: Този документ или негово копие не може да бъде изнасяно, предавано или разпространявано в САЩ и Канада или притежавани от тях територии и не може да бъде разпространяван между жителите на двете страни по друг начин освен чрез американска брокерска къща. Всяко неспазване на тези ограничения може да представлява нарушение на законите за ценни книжа на САЩ и Канада. Подробно описание на ограничената отговорност и разкриване на информация във връзка с Раздел 48f от Закона за фондовата борса: <http://www.raiffeisenresearch.at>